

**Yerel Halkın Spor Etkinliklerine
Yöneliminin Spor Turizmine
Destegi ve Spor Turizminin
Topluma Olan Etkileri**

Yazar

Osman Göktuğ KOÇAK

© Copyright 2024

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi AŞ'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

*Bu Kitap, Doç. Dr. Mert ERKAN'ın danışmanlığında yürütülen Osman Göktaş KOÇAK'a ait "Yerel Halkın Spor Etkinliklerine Yöneliminin Spor Turizmine Desteği ve Spor Turizminin Topluma Olan Etkileri" adlı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

ISBN

978-625-399-920-9

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Kitap Adı

Yerel Halkın Spor Etkinliklerine
Yöneliminin Spor Turizmine Desteği ve
Spor Turizminin Topluma Olan Etkileri

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Editör

Mert ERKAN

ORCID iD: 0000-0002-2753-0234

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Yazar

Osman Göktaş KOÇAK

ORCID iD: 0000-0001-5755-9444

Bisac Code

SPO000000

DOI

10.37609/akya.3151

Kütüphane Kimlik Kartı

Koçak, Osman Göktaş.

Türkiye'de Spora Yönelim ve Desteğin Türk Toplumuna Etkisi / Osman Göktaş Koçak;
ed. Mert Erkan.

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2024.

86 s. : şekil, tablo. ; 135x210 mm.

Kaynakça var.

ISBN 9786253999209

1. Spor.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi AŞ

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

Anneme...

TEŐEKKÜR

Hayata ve eğitim sürecimin başlangıcından bitimine kadar beni her koşulda destekleyen ilk oğretmenim olan ,her turlu zorluğa goğus geren beni bu yaşa getiren en iyi arkadaşım, ve yol goğsterici işığım olan annem **Arzu BARAK'a**, Yaşamın boyunca bana destek olan dayım **Ali Bilgehan BARAK'a**, Dedem **Faruk BARAK** ve anneannem **Asiye BARAK'a** şukranlarımı sunarım. Hayatımın her aşmasında beni destekleyen ve yanımda olan sadece eğitim oğretim hayatımda değil özel hayatımda da bana yol goğsteren ve her almış olduğum kararda arkamda duran deneyim ve birikimleri ile lisans ve yukssek lisans eğitimime başlamama vesile olan danışman hocam **Doç. Dr. Mert ERKAN'a** en içten dileklerle teőekkürlerimi sunar Doçentlik unvanının hayırlı olmasını dilerim.

Lisans eğitimimden yukssek lisans sürecim boyunca yanımda olan ve tezimde jüri edip beni yalnız bırakmayan **Dr. Öğretim Üyesi Türkan NİHAN SABIRLI 'ya** sonsuz teőekkürlerimi sunarım

Yukssek lisans dönemim boyunca yapmış olduğum yayın ve bildirimimde bana yardımcı olan ve desteklerini esirgemeyen ve beni kırmayıp tezimde jüri olmayı kabul eden **Prof. Dr. Hayrettin GÜMÜŞDAĞ'a** sonsuz teőekkürlerimi sunarım

Osman Göktuğ KOÇAK

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1

GİRİŞ	1
--------------------	----------

BÖLÜM 2

LİTERATÜR.....	5
2.1. Spor Kavramı ve Spor ile İlgili Genel Bilgiler	5
2.2. Sporun Tarihsel Gelişim.....	6
2.3. Sporun Amacı ve Önemi	7

BÖLÜM 3

TURİZMİN TANIMI.....	9
3.1. Turizmin Önemi	10
3.2. Turizm Çeşitleri.....	14
3.2.1. Katılımcı Sayısına Göre Turizm Çeşitleri.....	14
3.2.1.1. Bireysel.....	14
3.2.1.2. Kitlesele.....	15
3.2.1.3. Grup.....	15
3.3. Amacına Göre Turizm Çeşitleri.....	15
3.3.1. Sağlık Turizmi	16
3.3.2. Kongre Turizmi.....	17
3.3.3. Yat Turizmi	18
3.3.4. Spor Turizmi	19
3.3.5. Yayıla Turizmi.....	20
3.3.6. Mağara Turizmi	21
3.3.7. Havalı Balon Turizmi	22
3.3.8. Kış Turizmi	23

3.4. İnsanları Turizm Faaliyetlerine eken Faktörler	24
3.4.1. Eğlence ve Hoşça Vakit Geçirmek.....	25
3.4.2. Sağlık.....	26
3.4.3. Spor.....	26

BÖLÜM 4

SPOR VE TURİZM	29
4.1. Spor Turizminin Tarihçesi.....	29
4.2. Spor Turizmi eşitleri.....	30
4.2.1. Aktif Spor Turizmi	30
4.2.2. Nostalji Spor Turizmi.....	31
4.2.3. Olay Tabanlı Spor Turizmi.....	31
4.3. Spor Turizminin Etkileri	32
4.3.1. Spor Turizminin Ekonomik Etkileri.....	32
4.3.2. Spor Turizminin evresel Etkileri	33
4.3.3. Spor Turizminin Sosyo-Kültürel Etkileri.....	34
4.3.4. Spor Turizminin Sağlıka Yönelik Etkileri.....	34
4.4. Dünyada Spor Turizminin Önemi	36
4.4.1. Türkiyede Spor Turizminin Önemi.....	37

BÖLÜM 5

TOPLUMSAL DESTEK	39
-------------------------------	-----------

BÖLÜM 6

YÖNTEM.....	41
6.1. Araştırmanın Amacı	41
6.2. Çalışmanın Modeli	41
6.3. Evren ve Örneklem	42
6.4. Veri Toplama Araçları	42

6.5. Veri Analizi.....	43
------------------------	----

BÖLÜM 7

BULGULAR.....	45
----------------------	-----------

7.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Frekans Analizi ...	45
---	----

7.2. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre T-testi Analizi	47
---	----

7.3. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Anova Analizleri .	48
--	----

7.4. Kullanılan Ölçekler Arası Pearson Kolerasyon Analizi	58
---	----

BÖLÜM 8

TARTIŞMA VE SONUÇ	61
--------------------------------	-----------

KAYNAKÇA.....	69
----------------------	-----------

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

TDK	: Türk Dil Kurumu
IOC	: Uluslararası Olimpiyat Komitesi
UNWT	: Dünya Turizm Örgütü
TURSAB	: Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
UEFA	: Avrupa Futbol Federasyonları Birliği
FIFA	: Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği
SPSS	: Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı

KAYNAKÇA

- Akar, E. (2015). *Sporda imaj belirleyici faktörler ve branşlara ilişkin uygulama düzeyleri: Eskişehir ili örneği*. (Yayınlanmamış doktora tezi, Anadolu Üniversitesi).
- Akdağ, G., Güler, O., Duran, A., & Dalgıç, A. (2015). Spor organizasyonlarında algılanan hizmet kalitesi ve memnuniyet: 17. Akdeniz oyunlarına katılan sporcular üzerine bir araştırma. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 1-25.
- Akın, A. (2018). *Spor ve turizm*. Ekin Yayınevi, Bursa. 5-7,125-133.
- Aktuna, H. C., & Ünlüönen, K. (2017). Yeni bir turizm çeşidi olarak elektronik spor turizmi. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, (2), 1-15.
- Albayrak, A. (2013). *Alternatif turizm*. Detay Yayıncılık.
- Aracı, H. (1999). *Okullarda beden eğitimi*. Bağırman Yayınevi, Ankara, (s 13).
- Arslan, A. (2020). *Spor organizasyonlarında algılanan önem ve organizasyonlardaki tüketim nedenlerinin belirlenmesi*. (Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt üniversitesi sağlık bilimleri enstitüsü).
- Ayaydın, H., Baltacı, N., Fahrettin, P., & Barut, A. (2019). Türkiye’de turizm, finansal gelişme ve ekonomik büyüme arasındaki ilişki. *Global Journal of Economics and Business Studies*, 8(15), 69-84.
- Bakır, Z. N., & Çelik, H. C. (2020). Kitle ve kültür turizmi bağlamında jolly tur ve ets tur seyahat acentelerine ait internet reklamlarının içerik analizi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (33), 318-337.
- Pigeassou, C. (2004). Contribution to the definition of sport tourism. *Journal of Sport & Tourism*, 9(3), 287-289.
- Hazar, A. (2007). *Spor ve turizm*. Ankara: Detay Yayıncılık, 80-82.
- Hudson, S. (2003). *Sport and adventure tourism* (pp. 49-88). New York: Haworth Hospitality Press.
- Zhou, X., & Hao, X. (2018). Snowy scenery in the Forbidden City: communication and construction of a tourism attraction using Sina Weibo. *Tourism Tribune*, 33(10), 51-62.
- Bozkurt, İ., & Ünlüönen, K. (2019). Yerel halkın bakış açısıyla cılo dağı’nın kış turizm potansiyelinin incelenmesi. *Journal Of Recreation And Tourism Research*, 6(2), 161-175.

- Dickson, T. J., & Huyton, J. (2008). Customer service, employee welfare and snowsports tourism in Australia. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*.
- Gibson, H. J. (1998). Sport tourism: a critical analysis of research. *Sport management review*, 1(1), 45-76.
- Can, Y., Soyer, F., & Güven, H. (2000). Spor hizmetlerinde verimliliği etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi*, 2, 182-200.
- Can, Z. G., & Değirmen, S. (2017). Spor organizasyonlarının ekonomik açıdan incelenmesi: Mersin ili örneği. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 5(4), 91- 105.
- Clark, W. (2008). Kids' sports. *Canadian social trends*, 85, 54-61.
- Cohen, J. (1988). Statistical power analysis for the behavioral sciences, 2nd edn. 12 Lawrence Erlbaum Associates Inc. *Hillsdale, New Jersey*, 13.
- Deery, M., Jago, L., & Fredline, L. (2004). Sport tourism or event tourism: are they one and the same?. *Journal of Sport & Tourism*, 9(3), 235-245.
- Eğitim, T. M. (1986). *Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı yayınları: Bilim ve kültür eserleri*. Milli Eğitim Basımevi.
- Ehigiamusoe, K. U. (2020). Tourism, growth and environment: analysis of non-linear and moderating effects. *Journal of Sustainable Tourism*, 28(8), 1174-1192.
- Ekici, R., & Çizel, B. (2014). Yerel halkın turizm gelişimi desteğine ilişkin tutumlarının destinasyonların gelişme düzeylerine göre farklılıkları. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 11(3).
- Ergec, R. (2013). *The european court of human rights: Quo vadis?*. Available at SSRN 2254186. Erişim Tarihi: 20.02.2023.
- Erkan, M. (2017). *Türkiye'de spor endüstrisi ve spora katılım profiline belirlenmesi*. Anadolu University (Turkey).
- Erkan, M. (2021). *Türkiye'de Spor Endüstrisi ve Spora Katılım Profili*. Akademisyen yayımevi.
- Erkan, M., & Koçak, O. G. (2023). Turkish validity and reliability study of scale for residents' perception and support about the impact of sports tourism on the community. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 289-305.
- Erkan, M., Gümüşdağ, H & Koçak, O. G. (2022). Türkiye'de sağlıklı yaşam için spor turizmi. 7. *Uluslararası Sağlıklı Yaşam Kongresi*, 1, 18-26.
- Erkan, M., Munusturlar, S. & Koçak, O., G. (2022) Examining the motivation levels of university students to participate in touristic activi-

- ties within the theory of planned behavior. *International Journal of Curriculum and Instruction* 15(1) (2022) 338–356
- Frey, J. H., & Eitzen, D. S. (1991). Sport and society. *Annual review of sociology*, 17(1), 503-522.
- Funk, D. C., Toohey, K., & Bruun, T. (2007). International sport event participation: Prior sport involvement; destination image; and travel motives. *European Sport Management Quarterly*, 7(3), 227-248.
- Funk, D. C., Toohey, K., & Bruun, T. (2007). International sport event participation: Prior sport involvement; destination image; and travel motives. *European Sport Management Quarterly*, 7(3), 227-248.
- Garipağaoğlu-Uğur, N. (2020). İçsel ve dışsal motivasyon araçlarının örgütsel bağlılığa etkisi: turizm sektöründe bir araştırma. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 95-115.
- Gibson, H. J. (2003). Sport tourism: An introduction to the special issue. *Journal of sport management*, 17(3), 205-213.
- Giorgio, A., & Spinelli, G. (2009). Sports tourism role in IRT theory. A conceptual frame work. In *3rd IRT International Scientific Conference* (Vol. 1).
- Gucciardi, D. F., & Gordon, S. (2011). Mental toughness in sport: Developments in research and theory.
- Gursoy, D., Yolal, M., Ribeiro, M. A., & Panosso Netto, A. (2017). Impact of trust on local residents' mega-event perceptions and their support. *Journal of travel research*, 56(3), 393-406.
- Güdük, T. (2019). *Mersin ilinin spor turizmi potansiyelinin SWOT analizi yöntemiyle incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Mersin.
- Gül, S. (2019). Uluslararası spor organizasyonlarının kültürel, sosyo-ekonomik ve mekânsal etkileri: Deaflympics Samsun 2017. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (41), 29-51.
- Higham, J., & Hinch, T. (2018). *Sport tourism development* (Vol. 84). Channel view publications.
- Hinch, T. (2004). "Higham J.," *Sport tourism development*. İncekara, A. (1996). *Sağlık turizminde jeo-termal kaynaklar*. İTO.
- Jeong, Y., Kim, S. K., & Yu, J. G. (2019). Determinants of behavioral intentions in the context of sport tourism with the aim of sustaining sporting destinations. *Sustainability*, 11(11), 3073.
- Kahraman A. (2016). *Otel İşletmeciliği* (1.Basım). Eğitim Yayınevi, Konya,176-177. Kara M. (2007). *Turizm Sektörü*. Kazancı Yayınevi: İstanbul,244.

- Karaca, S. (2012). *Türkiye'deki büyük ölçekli spor organizasyonlarının kentin kültürel gelişimine etkileri: Trabzon ve Erzurum örnekleri*. Oda Yayınevi, 4, 42-47.
- Karakoç, B. (2010). *Dünya basketbol şampiyonası'nın spor turizmi ve ekonomik etkileri açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Muğla.
- Karaküçük, S. (1999). *Rekreasyon: Boş zamanları değerlendirme*. Bağırhan Yayınevi. 3. Baskı. Ankara.
- Karasu T. (1985). *Kongre turizmi ve Türkiye*. Yüksek Lisans Tezi, Kayseri Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karataş, M., & Babür, S. (2013). Gelişen Dünya'da turizm sektörünün yeri. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2013(2), 15-24.
- Katırcı, H. (2013). Spor endüstrisi ve ekonomisi. *Açıköğretim Fakültesi Yayınları*, 2- 21.
- Kement, Ü. (2019). Foto safari etkinliğine katılan bireylerin turizm deneyimlerinin davranışsal niyete etkisi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(3), 789-805.
- Kozak, M. A. (2012). *Genel turizm bilgisi*. Anadolu Üniversitesi Yayınları. Kozak, M. A., & Bahçe, A. S. (2012). *Özel ilgi turizmi*. Detay Yayıncılık.
- Kozak, N., Kozak, M. A., & Kozak, M. (2001). *Genel turizm ilkeler ve kavramlar*. (5.Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kulualp, H. G., & Sarı, Ö. (2019). Destekleme davranışı ve sosyal değişim teorisi kapsamında kırsal turizmin etkilerinin değerlendirilmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 643-666.
- Kurtzman, J. (2005). Economic impact: sport tourism and the city. *Journal of Sport Tourism*, 10(1), 47-71.
- Kurtzman, J., & Zauhar, J. (2003). A wave in time-The sports tourism phenomena. *Journal of Sport tourism*, 8(1), 35-47.
- Küçükaslan, N. (2007). *Özel ilgi turizmi*. Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Kültür Portalı. Balon Turizmi Nevşehir. <https://www.kulturportali.gov.tr/> Erişim Tarihi:19.02.2022
- Lak, A., Gheitasi, M., & Timothy, D. J. (2020). Urban regeneration through heritage tourism: Cultural policies and strategic management. *Journal of Tourism and Cultural Change*, 18(4), 386-403.
- Lee, T. H. (2013). Influence analysis of community resident support for sustainable tourism development. *Tourism management*, 34, 37-46.
- Nogawa, H., Yamaguchi, Y., & Hagi, Y. (1996). An empirical research study on Japanese sport tourism in sport-for-all events: Case studies

- of a single-night event and a multiple-night event. *Journal of travel research*, 35(2), 46-54.
- Nunkoo, R., & Gursoy, D. (2016). Rethinking the role of power and trust in tourism planning. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 25(4), 512-522.
- Pavlovich, K. (2003). The evolution and transformation of a tourism destination network: the Waitomo Caves, New Zealand. *Tourism management*, 24(2), 203- 216.
- Ridderstaat, J., Singh, D., & DeMicco, F. (2019). The impact of major tourist markets on health tourism spending in the United States. *Journal of destination marketing & management*, 11, 270-280.
- Russo, E., & Figueira, A. R. (2022). Foreign direct investment and Olympic Games: A systematic literature review. In *Journal of Convention & Event Tourism* (Vol. 23, No. 2, pp. 95-128).
- Schulenkorf, N., & Siefken, K. (2019). Managing sport-for-development and healthy lifestyles: The sport-for-health model. *Sport Management Review*, 22(1), 96- 107.
- Sezer, İ. (2012). Turistik fonksiyonları ve yat turizmine etkileri açısından Didim yat limanı (d-marina Didim). *Doğu Coğrafya Dergisi*, 17(28), 103-124.
- Su, L., Hsu, M. K., & Boostrom Jr, R. E. (2020). From recreation to responsibility: Increasing environmentally responsible behavior in tourism. *Journal of Business Research*, 109, 557-573.
- Şahin Ören, T. (2018). *Spor turizmi aracılığı ile sürdürülebilir destinasyon geliştirme: hava sporları açısından uşak ili potansiyeli*. (Basılmamış Doktora Tezi). Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı.
- Şebin K. (2018). *Spor ve turizm ilişkisi*. Nobel Yayıncılık, Ankara.11-186.
- Şenel, E. (2021) Boş zaman, rekreasyon ve turizm. *INSAC Advances in Social and Education Sciences*, 91.
- Şengül, S., Genç, K., & Türkay, O. (2020). Her şeyin turizmi (mi?): Turizm çeşitlerini isimlendirme problemi. *Journal of New Tourism Trends*, 1(1), 14-21.
- T.C. Turizm Bakanlığı (1999). *Turizm işletmeleri sözlüğü*, Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 233. Erişim Tarihi:17.02.2023.
- Taşcıoğlu, R. (2000). *Türkiye'nin uluslararası tanıtımında spor organizasyonlarının yeri*. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

- Tosun, N., Demir, Y., & Sağlık, E. (2020). Traditional and complementary medicine from health tourism perspective. *International Journal of Health Management and Tourism*, 5(1), 32-43.
- Tuncel, V. (2019). Kalkınma planlarının turizm politikaları perspektifinde değerlendirilmesi. *Tourism and Recreation*, 1(2), 58-66.
- Turizm amaçlı sportif faaliyetler yönetmeliği*, (2018). T.C. Resmi Gazete, 27855, 23 Şubat 2011.
- Turgut, F. (2019). *Turizm eğitimi ile spor bilimleri eğitimi lisans öğrencilerinin spor turizmine yönelik tutumlarının incelenmesi (Düzce Üniversitesi örneği)* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Türk Dil Kurumu (TDK) <https://www.tdk.gov.tr/> Erişim Tarihi:11.02.2023.
- Usta, Ö. (2009). *Turizm: genel ve yapısal yaklaşım*. Detay yayıncılık.
- Yeşil M. (2015). Antalya'da spor turizmi: Mevcut durumun tespiti. Yüksek Lisans Tezi, Antalya Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 17, 40,41,57
- Yıldırım, A. F., Özer, Ş. C., & Demir, H. (2022). Sivil toplum kuruluşu yürütücülerinin spor etkinliklerine yönelimleri: Nicel bir araştırma.
- Zengin B. (2006). *Turizm Coğrafyası*. Değişim Yayınları,319